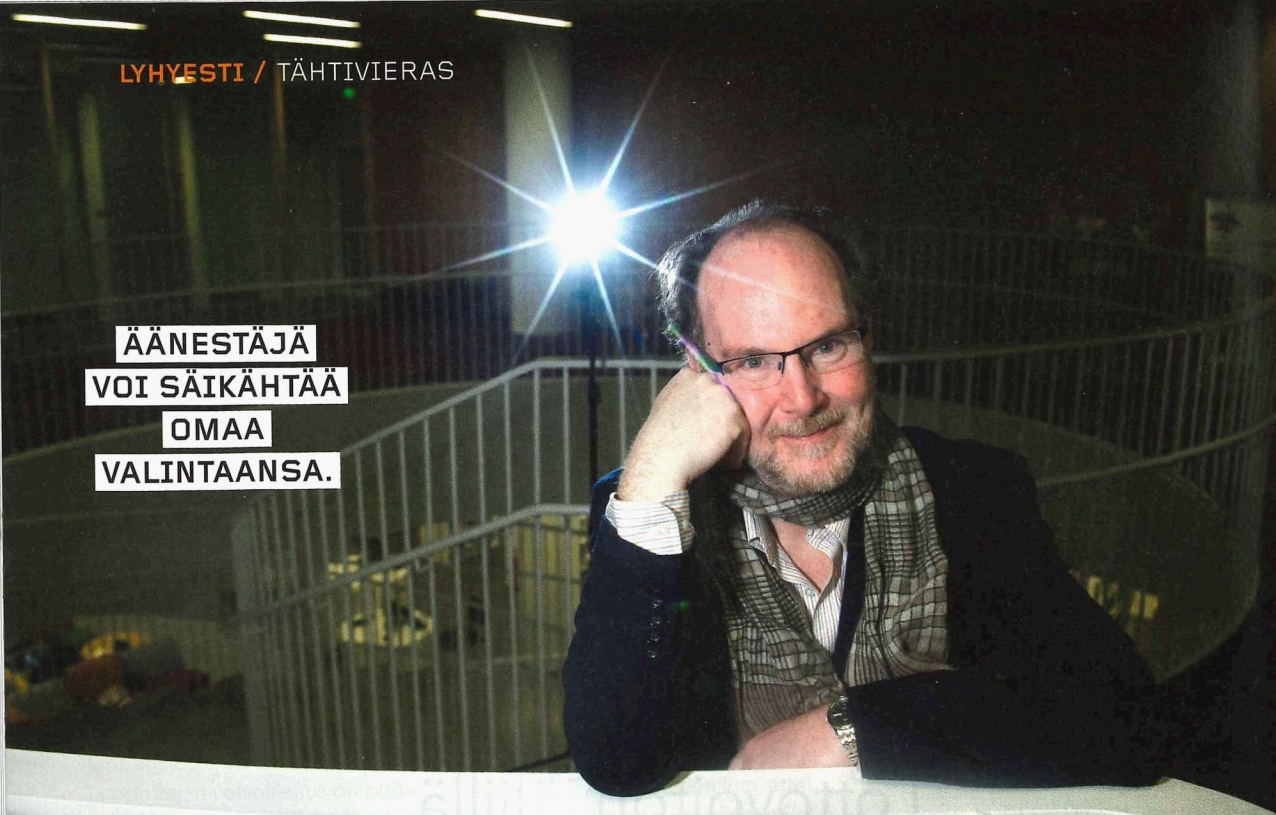

ÄÄNESTÄJÄ
VOI SÄIKÄHTÄÄ
OMAA
VALINTAANSA.

Mielenosoituksia äänestyskopissa

Äänestämällä voi ottaa kantaa monin tavoin, sanoo Fulbright-professori Peter Matthews.

Peter Matthews on taloustieteen professori Middlebury Collegessa Yhdysvaltain Vermontissa. Lukuvuoden 2017–18 hän työskentelee Hankenilla Fulbright-professorina. Hän luennoi Helsingin yliopistossa 4.12. otsikolla *US presidential election – a behaviour economics perspective*.

Vanhan sanonnan mukaan joukossa tyhmyys tiivistyy. Professori **Peter Matthews**in mukaan sanonta pitää paikkansa, ainakin vaaleissa.

Matthewsin ryhmä kysyi ihmisiltä vastauksia poleemiin, mutta faktapohjaisiin kysymyksiin. Esimerkiksi miten laittomien siirtolaisten määrä muuttui **Obaman** presidenttikaudella? Oikein vastanneet palkittiin.

Osa vastasi yksin, osa ryhmissä. Ryhmän vastaus valittiin äänestämällä.

– Yksin vastanneet osuivat useammin oikeaan. He tutkivat lähdeaineistoja herkemmin ja olivat jopa valmiita maksamaan niistä.

Sen sijaan joukossa ihmiset äänestivät useammin omia arvojaan lähintä vaihtoehtoa. Matthews kutsuu ilmiötä mielenilmaisulliseksi äänestämiseksi (*expressive voting*).

– Mielenilmaisullinen äänestäjä ei pohdi, niinkään vaalin lopputulosta vaan viestiä, jonka äänellä voi lähettää.

Matthewsin mukaan on syy uskoa, että mielenilmaisullinen äänestäminen oli merkittävä tekijä **Trumpin** voitossa viime vuoden presidentinvaalissa.

Äänestämisen käyttäminen mielenilmaisuna ei ole väärin, mutta joskus äänestäjä voi itse säikähtää äänestämänsä vaihtoehdon voitettua. Näin kävi monille eroamisen puolesta äänestäneille, mutta jäämiseen uskoneille Britanniassa Brexit-äänestyksen jälkeen.

Matthewsin havainnot tekevät helposti kynniseksi. Professori vakuuttaa kuitenkin uskovansa demokratiaan.

– Tietenkin. Mikä olisi vaihtoehto?

Toisaalta hän varoittaa luottamasta liikaa kansanäänestyksiin, joissa monimutkaiset ratkaisut typistetään kahteen vaihtoehtoon.

– Siinä tuodaan esiin äänestämisen huonoimmat puolet.

JUHA MERIMAA